

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Nathan Chyträus

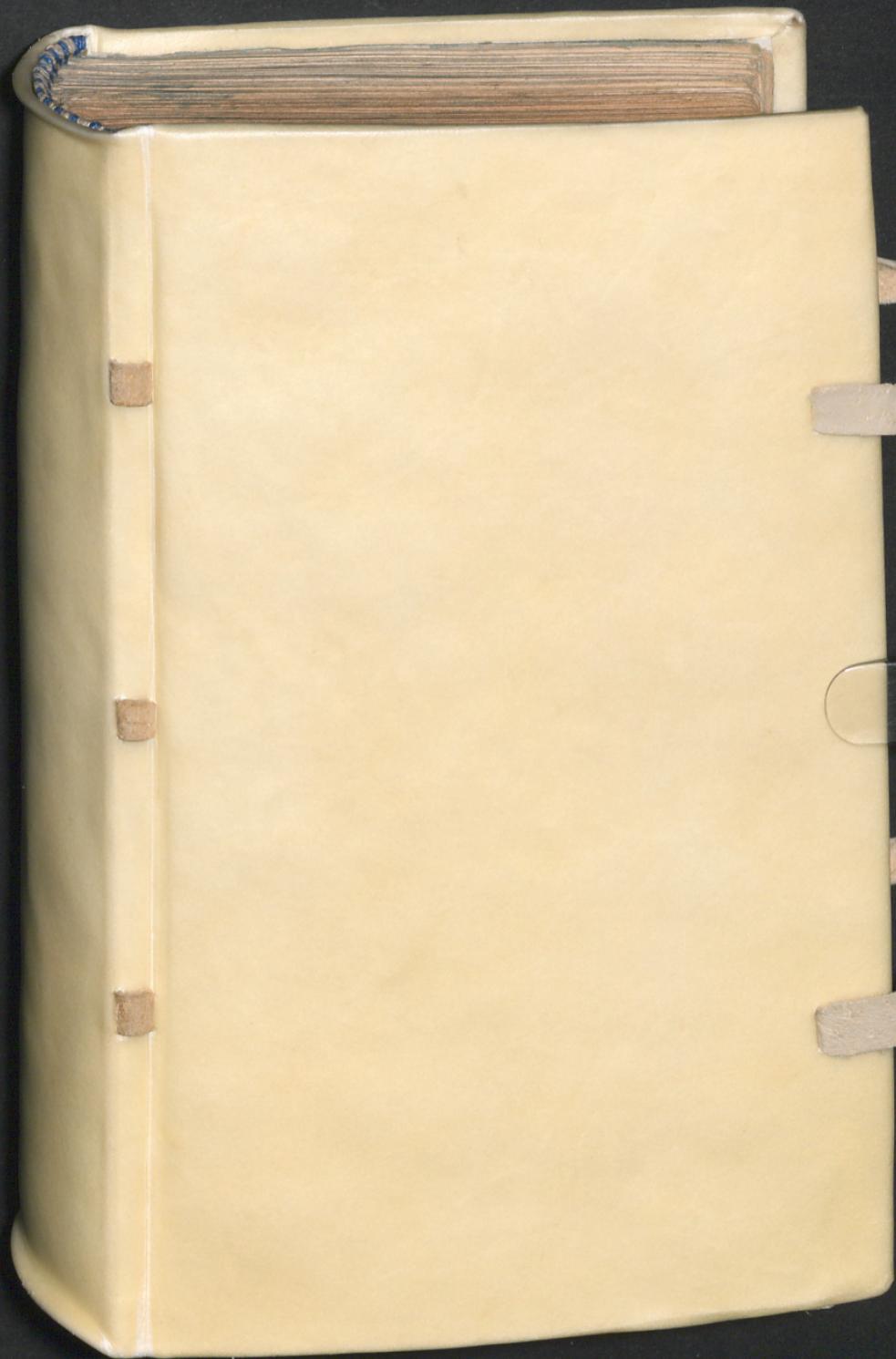
**Natalis Christi CI I XXCIIX. Carmine Anniversario celebratus à Nathane Chytræo.
Item. Precatio & gratiarum actio ad Deum, qua quilibet pius Natalem suum rectè
& meritò celebrauerit. Vnà cum aliorum carminum Sacrorum appendice**

Rostochii: Myliander, 1588

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1671162560>

Druck Freier Zugang

A-L. — fm
A-D. —
A-B. —
A-G. —
~~143 p.~~ 16. a. 8.
A-G. — fm
A-B. —
A-C. —
A-B. —
A-B. —
A-C. —
63 p. fm

Am-4202⁸-X.

ND 46
1: P 4668
2: P 4675
3: P 4668

Donum Iuri Paphis Schulte
Mdlg. für Biblioth.

XI. 13.

C D X

NATALIS
CHRISTI
CICCI
XXCIIX.

*CARMINE ANNI
versario celebratus
à*

NATHANE CHYTRÆO.

Item.

Precatio & gratiarum actio ad Deum, qua
quilibet pius Natalem suum recte &
merito celebrauerit.

Vñā cum aliorum carminum
Sacrorum appendice.

ROSTOCHII
Stephanus Myliander excudebat.

D. BERNARDO METELLO
MEDICO CL. S. P.

 Elebraueram equidem, instituto meo
veteri & anniuersario obsecutus,
sub initia huius quoq; tanto tempore
vulgò formidabilis anni, Natalem
Iesu Christi Domini & seruatoris nostri: eiq; car-
mini titulum feceram ΘΕΜΕΑΙΟΝ ΑΡΡΗ-
ΚΤΟΝ, quod in eo saluberrimam & plenissimam
consolationis doctrinam de fundamento illo immobi-
li, & precioso Lapide angulari Iesu Christo, quem
unicum in omnibus aduersis per fugum & solatium
habemus, mihi tractandam proposuissim. Eadem au-
tem carmini intexueram famosi quoque huius anni
prognosticon politicum & Christianum, in quo cum
necessariò vulnera quedam nostri sèculi duriuscule
attingenda fuissent; quorum, quantumuis omnibus
conspicuorum, mentionem tamen aures nonnullorum
delicatæ reformidant: suserunt mihi amici, ut eius
editione omnino supersederem. cum & ad bonos ta-
libus minimè opus esset; apud improbos verò nihil
q; proficeretur: atq; ita ego frustra tantum niterer;
& labore illo meo nihil nisi improborum odia que-
rerem. incedens videlicet, ut ille ait, per ignes sup-
positos

positos cinerì doloso. Id quod extreme dementia
esse, Thucydides ille noster Romanus affirmare non
veretur. Huic igitur ipsi consilio, cum minimè vi-
deretur contemnendum; merito me obtemperare de-
bere censui. Ne tamen existimarer hunc ipsum tam
celebrem annum, quasi præ reliquis prorsus asymp-
tum elabi passus esse; per oēum, aliud quoddam,
quasi prioris vicarium Elegidion in Natalem hunc
Christi composui: eīq; precatōnes, gratiarum actio-
nes, & nonnulla alia poēmata mea sacra, ut hac-
enus quotannis solitus sum facere, subiunxi. Quæ
tibi, CL. D. Metelle amicorum veterum carissime &
sincerissime loco Strenæ Christianæ, & eius quidem
gratuitæ, & nequaquam, ut ferè iam sit, insidiosæ,
aut captatrici, consecranda & inscribenda esse, mul-
tis de causis existimai. Inprimis autem ut tu, qui
toties tuae, hoc est Aesculapij Officinæ prouentuum
liberaliter me participem fecisses; ex nostro quoque
Odeo Musis Christianis sacro ἀντίδωγον aliquod
litterariorum consequerere. Quod ipsum quidem boni
ut consulas, neq; alio quam à me proficiat
animo, id est, quām candido & sincero, ac-
cipias, valde te oro. Vale. Rostochia

Calend. Ianuarij. Anno

1588.

A 2

ΣΥΝ

S T N O E Ω.
NATALIS D. N.
IESV CHRISTI
CIC. IO. XXCIIX.

STRENA CHRISTIANA
ad CL. V. DN. BERNARDVM ME-
TELLVM, ARTIS MEDICAB
Doctorem, & Ill. Stett. & Pome-
raniæ princip. Medicum exi-
mum, DN. & amicum S.ve-
terem & præcipuum.

CHRISTVS IVSTITIA NOSTRA
VNICA.

HIC iaceo miser, & nulli miserandus Adami
Filius, ante oculos fœtida massa Dei.
Mente animi prauus, vi vermis, corpore trupesc,
Corde malus, cui per se neg; gutta boni est.
Stultitia est sapere omne meum: mea maxima virtus
Est nihil, aut si quid vel minus est nihilo.
Iustitiae leuis umbra meæ est pus, scybalon, hilum,
Spurcicies, fætor, quisquiliae, sanies.
Gloria nulla mibi, species mihi nullæ relicta est.
Sum pudor & probrum gloria summa mibi.
Ergo ita mancipium Satanae, mortisq; misellus
Mergor in infernos fulminis igne lacus.

Nullo

Nullo illinc precio, nulla reuocabilis arte,
Non prece, non lacrymis, supplicijsq; meis.
Numinis æterni offensam cum iure sequatur
Pœna etiam æternis iusta luenda rogis.
De me sic actum est igitur; spes nulla salutis
In cœlo aut terra iam superesse potest.
Eheu quid faciam? quo cor, quo lumina vertam?
Quænam erit in tantis anchora sacra malis?
Hæc Christus mihi solus erit, quo glorior uno,
Prouenit ex uno hoc, non aliunde, salus.
Ille, ego quod nequeo, potuit, poteritq; potestq;
Filius idem hominis, filius ille Dei.
Verus homo, peccati expers, verusq; Iehoua,
Omnis principium, fons & origo boni.
Filius is Mariæ de carne & sanguine nostro
Conformis potuit legibus esse patris.
Conformisq; fuit lapsu næuoq; sine ullo,
Gratia quod nobis imputat omne Dei.
Ille idem nostris pœnam pro lapsibus ultrò
Vulnibus soluit supplicioq; suo.
Angores mortis nobis nostrisq; ferendos,
Ut nos ex illis solueret, ipse tulit.
Mortuus ipse iniit tristis penetrale sepulcri,
Noxia ne nobis esse sepulcræ queant.
Ex tumulo in cœlos rediit, sedesq; beatas,
Illarum ut nobis panderet ipse fores.

A 3

E cœ-

Ecclii iudex paulo post arce redibit,
Totum ad se ut cogat pastor ouile gregis,
Cogat, et inducat secum in sacraria celi,
Pausa ubi letitiae nulla perennis erit.
Sic igitur iustas iratas numinis iras
Placauit duplice, numen et ipse, modo.
Obsequium prior; aequivalens pena est modus alter;
Perfectus numeris prossus uterque suis:
Obsequium quia labore caret, nemoque sine ullo
Congruit edictis iustitiaeque Dei.
Antilytron vero non est mortalis et aegri
Tantum hominis, verum et numinis antilytron,
Numinis aeterni, et veri vivique Ichoue.
Hoc melius quidnam aut plenius esse potest?
Obsequium, antilytronque istud iam munere Christi
Nostrum est, et nostro cessit utrumque bono.
Quisnam igitur dampnare illos crudeliter ausit?
Quos beat obsequio supplicioque suo
Filius ipse Dei, par maiestate parenti,
Omnipotens, verax, et sine fine Deus.
Nemo equidem tibi sit tua laus, tua gloria soli.
Qui solus nostra es gloria, vita, salus.
Tu largire idem quoque corda fidelia nobis,
Languentemque auge flaminis igne fidem.
Credere que quouis vita in discrimine possit,
Crimina iam certo cuncta remissa sibi.

Inci-

136
Incipiatq; tuis conformem ducere vitam
In hisbus, & vetitis abstinuisse malis.
Quęq; adeo aternas tanto pro munere grates,
Et sonet & resonet tempus in omne tibi.

P R E C A T I O
Natali cuiuslibet Christiani
congruens.

O Viue, ô æterne Deus, pater atq; Iehouæ
Vnice, tot meritis qui nos cumulare misellos
Nunquam intermittis. quisnam tibi dicere grates
Quas par est, & quas bonitas tua summa meretur
Ex animo possit? certe tua munera mecum
Si repetam, attentisq; animis & corde reuoluam:
Tanta ea sunt, ut si cunctis quis viuo diebus
Prostratus iaceam ante tuos pater optime vultus,
Continuasq; tibi meditato carmine laudes
Dicere constituam; tamen illa æquare canendo
Pro meritis numquam valeam, millesima eorum
Cum nondum pars nota mihi sit forsitan ipsi.
In primis vero alme parens hodierna dies hæc
Natalis mihi multiplici ratione requirit
Ut grates tibi letus agam, repetamq; quotannis,
Inq; tuas velut effundam me hoc tempore laudes.
Cum reputo tenerum ut mira ratione crearis,

A 4

For-

Formarisq; adeo caræ genitricis in alio.
Formatum in latebris ut sustentaueris illis
Angustis usq; ad decimi confinia mensis.
Vrg; tua velut ipse manu me eduxeris isto
Ecceno, tetræq; graui squalore fuisse.
Onniꝝ quæ meditata mibi, mentemq; animumq;
Convincit satis, ut cogar cupiamq; fateri,
Te patrem, te custodem, Dominumq; fuisse
Tunc etiam mibi, quando mei, Deus alme, tuq;
Ignarus planè, & clausus gestarer in imis
Visceribus matris trepidæ, huius nescius infans
Aeris, & lucis mundi, cœliq; sereni.
Iure igitur dum lingua mibi, dum vita manebit,
Hac grates tibi luce canam, ceciniq; canamq;
Pro tantis in me ignarum, indignumq; malumq;
Collatis meritis, & in his ante omnia, quod me
Materni è tenebris uteri, ceu carcere foedo,
In tam diffcili ingressu, duroq; labore,
Non ope seruatum humana, sed numine ab ipso.
Eduxisti tenero saluis in corpore membris:
Meq; hac tam pulchra & spaciofa in luce locasti.
Quod mox lactifluo binos è pectore matris
Pandere fonticulos placuit, quibus assitus infans
Pisceret infirmus, lacrymans, rerum omnium egenus.
Idq; adeo salua ex partu letaq; parente.
Quod me nasci hominem recta ratione valentem
Non brutum placuit: quod ijs sim natus in oris,
In quis

In quis voce tua sanctum tibi colligis agmen.
Quodq; reum me peccati mortisq; tremenda
Prognatum, sacra (multis id s̄epe negatum est)
Et viuum licuit tingi baptismatis unda,
Filiolumq; Dei fieri, cœloq; dicari.
Quod me præsidio angelico flammam inter & undas
Seruasti in vita tantis tam s̄epe periclis.
Quod didici à patribus vita documenta beatæ,
Notitiamq; Dei veri, æternæq; salutis.
Et quod in hanc bonus usque diem de diuite dextra
Et victim, & vestes dederis, lectumq; focumq;
Aſiduo lucentem igni. quod ſepius ægrum
Seruaris fidus per certa pericula tutor:
Indignum toties quod me cumularis abunde
Tam raris variisq; bonis : auerteris ipſe
Tot damna & clades, quibus hæc obnoxia vita eſt.
Oro etiam ut uexos, lapsus, peccata benignè
Condones misero: utq; eadem tua dona precanti
Continues seruēsq; mihi, renouesq; subinde,
Ne cessans fieri melior, bonus eſſe remittam.
Utq; hanc ingressum in vitam tum numine dextro
Iuuisti : sic egressum quoq; lumine blando
Reſpice, & extremæ quando mihi terminus horæ
(Que quia vita breuis nunq; procul eſſe putanda eſt)
Venerit, ipſe adſis medicus mihi summus & unus,
Confirmans animos: cruciatus corporis idem,
Angoresq; graues mortis, Satanaq; ferocis

Insultus reprime: & tantis in flueibus à te
Seruatam fidei scintillam ardentibus ipse
Ex cœlo inflamma faculis, ultroq; beatae,
Nil quamvis merito, concedito gaudia vita, in
Qua meritum sine fine tuum, nomenq; celebrem.
Sit tibi laus, tibi summus honor, tibi gloria soli.

Hec tibi commemoro, non, quod quis forte putat
Cœcus amore mei; sed te quoq; mente fideli (rit,
Ut moneam, qua te deceat ratione modoq;
Natalem celebrare tuum, quacunq; per annum
Luce tibi, (pudor est illum nescire) recurral.
Tu nostris his si nosti meliora, benignus
Imperii & facilis: si non; his utere mecum.

Idib. Martijs. An. 88.
Natali suo 45.

CVM CENTVRIONE.

Hunc quoties cœtum puerilem cerno, cathedræ
Aut quoties scando pulpita sacra meæ,
Officijq; mei doceo ratione, simulq;
Principio quo quis que facienda loco:
Que discenda piæ, que sint fugienda iuuentæ:
Et video obsequij signa decora pij:
Ausonio toties cum Centurione gemiscens,
Haec mecum; O spretæ conditionis homo.
O miser, o subiecte alijs maioribus ipse,
Obstrictus fidei quis ratione tue es:

Et

Et quorum monita agnoscis, legesq; vereris,
 Iussaq; ecu par est, & sine fraude facis.
 Et tamen hic ingens numerus te respicit unum,
 Dicenti auscultat, iussaq; sponte patrat.
 Huc ades, inclamas; præsto est. abscede; recedit.
 Hoc age; promptus agit, desine; cœpta iacene.
 Ergo tibi si mortali, noxisq; referto,
 Et terræ plus quam vermiculo misero
 Tot parent pueri ingenui, gens postera quorum
 Forte aliquos maguis annumerare viris
 Et volet & poterit; (neq; enim pia cura, precesq;
 Nec labor in domino noster manis erit.)
 Qua temet pietate Deo seruire decebat?
 Qua facere officij munia cuñta tui?
 Quam cautè fugere offensas irasq; Iehouæ?
 Ad nutum cuius Sol, mare, terra tremunt.
 Præterea tibi si placide parere tot uni
 Non renunie, qui tot lapsibus æger homo es;
 An nolent parere Deo mare, sidera, terræ,
 Et quidquid toto condidit orbe Deus?
 An nolent parere Deo pestisq; famisq;,
 Ortaq; tam multis bella cruenta locis?
 An nolent parere Deo, ventiq; niuesq;,
 Et pluiae, & soles, veluoleq; rates?
 An nolent parere Deo Satan ipse, tyranniq;,
 Exitium in parui qui colere gregis?

Hec

Heu nimium parui, sed Christo principe freti,
Et capite, & fido vindice, fratre, Duce.
Immo equidem parere volent: quos cogere nutu
Vno, si nollent, ipse Iehoua potest.
Ille suum quasi carnificem freno atq; carbenis
Cum socijs, satanam, continet usq; suis,
Multa reluctantem, sed numquam ad iussa rebellem,
Legibus inuitis imperijsq; Dei.
Hunc quoties libuit retrahens, facit irrita regum
Robora, & ignuomi flabra dolosa Pape
Ipse Deus, dextra gestans mare, nubila, ventos.
Quo sine nec tecti passer ab arce cadit.
Non minimus de cæsarie turgente capillus.
Militat huic toto quicquid in orbe vides.
Si velit is, ranae, culices, bruchi atq; locuste
Plus poterunt Martis quam catapulta potest.
Hoc igitur freti ex animo lætemur, & hostes
Vincamus precibus lacrymulisq; pijs.
Sunt anime sanguis lacrymæ, placare Iehouant
Hanc præter nobis victima nulla potest.
Præ cunctis igitur reliquis hæc arma paremus,
Tendere que contra nullius arma queunt:
Quæq; Deus iubet inuidi lætiq; feramus,
Non hæc tempestas turbida semper erit.
Ille ubi tempus erit non rebus inutile nostris,
Post imbrem hunc solis profret ipse iubar.

Aut

Aut si quos etiam mortalibus euocet oris,
In cœlo est nobis certa parata salus.
Huc tendens, ne cede malis, sed fide Iehouæ.
Dixit is & fecit, dicit is & faciet.

P R E C A T I O
ACAD. ROSTOCH. IN CON-
GREG SIBVS MEDICORVM SO-
LEMNIBVS.

Q Vis tibi pro bonitate tua, pro munere tanto,
Magne parens rerum, meritas persoluere gra-
Quis celebrare satis rector queat optime mundi (tes,
Virtutem laudesq; tuas ? tu scilicet ille
Optimus es, mitisq; parens, & maximus idem,
Qui mundi in medijs defendis amasq; ruinis
Reliquias, gentemq; tuam, cui nobile præter
Manna poli, das humani qui corporis artus
Dinumerent; qui quo ossa loco, quo quæq; morentur
Visceraq; & nerui, & venæ cognosse laborent:
Qui florum, herbarum, radicum, indagine mira
Inquirant vires, vita mortalis in usus.
Scilicet alma Hygiea suas ut figere sedes
Hic homines inter, nullis obnoxia morbis,
Inq; sua statione queat tranquilla morari,
Sobrietate potens, & non incauta futuri.
Aut eius si sceptra labent, ut arte modoq;
Fulciri queat, atq; in regna priora reduci,

Eicctis

Eiectis procul hinc morbis, contagie, veneno,
Innumerisq; alijs miserandi pestibus æui:
Quin mussante ipso busti sub limine letho,
Ereptumq; sibi crebro de faucibus orci
Indignante bolum, spe iam vehementer petitum.
Inuentum medicina tuum est, pater optime, plantas
Tu seris, & teneris cum floribus elicis herbas
Terræ è gremio. Duce te, teq; indice primo hanc
Per varios usus artem experientia fecit.
Tu quoq; terrificum paßim Bellona flagellum
Dum quatit, affligitq; alios crudelis egestas,
Et pesti coniuncta fames; non protinus in nos,
Heu toties meritas, irarum effundis habenas:
Varniadum quando placide aſſicis ipſe Rosetum.
Defendisq; umbra manuum, hæc Academia pefſum
Ne properet, ſuperemq; rosas ſpineta tenellas.
Artis tu medicæ inuentor primarius ipſe
Hunc quoq; cultorem Phœbi, blandaq; ſalutis,
Ipſa amarantheam neclit cui diua corollam,
Reſpic mansuetis oculis, ductuq; gubernat
Flaminis ætherei, mens ſana in corpore ſano
Multorum, ipſius ut maneat ſtudio atq; labore:
Multi etiam ut, viſtis eius medicamine morbis,
Exultene ſecum incolumes, dicamq; Iehouæ
Artis Apollineæ meritas pro munere grates.

ALIA EIVS DEM PÆNE
argumenti.

Christ

Christe Deus, fons doctrinæ, sapientia mundi
Unica, siderea profers qui largus ab arce
Notitiam patris æterni, vitamq; perennem;
Solus & ingenuas, patronus amabilis, artes,
Cumq; scholis urbes & templa domosq; tueris.
Quis tibi tam magnis dignas persoluere grates
Pro meritis queat: inter nos oracula verbæ
Cœlestis vera quod cum pietate propagas?
Nec solum medicos animæ, qui tristia succo
Vulnera cœlesti recrecent, sed & ægra perite
Corpora qui eurent, morbosq; expellere norint,
Tanto suppeditas numeroq; & munere nobis.
Quod linguis artesq; bonas, respublica quarum
Subsidij egit, in summo iam flore locatas
Conseruas, cumulasq; nouis bonus incrementis
Quotidie: Roseaq; adeo quod mitis in urbe
Hospitium studijs gratum concedis: ut acta
Olim in Sidonia sedem viatumq; dedisti
Thesbitæ, cum tota fame Iudea periret.
Et quamvis plures mereantur criminis penas;
Quod dextræ tamen alma tue nos protegit umbras;
Vincit & immensum nostros tua gratia lapsus.
O soboles patris æterni dulcissime Iesu,
Imbue tu viuo peclus glaciale calore,
Ut tibi pro tantis, quas par est, reddere grates
Muneribus poscit. Studiorum protege lucem
Accensam, rectæ quæ norma & regula vita est,

Qua

Qua sine Cimmerijs plena essent cuncta tenebris.
Tu doctrinæ hostes cohibe, seu fraude dolosa,
Seu vi barbariem accelerent, Sophiaq; ruinam.
Tu rege curriculum mortalis flebile utræ
Luce Deus verboq; tuo, ductuq; perenni
Flaminis ætherici, quem mens studiosa sequatur,
Speratam donec liceat contingere metam.
Sex etiam hosce viros, prompta tibi mente dicatos,
Uerbis & patriæ cupidos seruire ministros;
Sive operam illorum schola, sive Ecclesia; prudens
Consilium sive ægrotans, aut pharmaca poscat:
Quisq; adeo cedri & lauri de fronde coronam
Cum Pietate Hygiea parat, vi numinis auge,
Et rege, cœlestè ut spectent ante omnia verum,
Nominis & Domini cunctis in rebus honores.
Vtq; simul propriæ atq; aliorum hinc inde salutē
Utiliter seruire queant. Tibi gloria, virtus,
Majestas, honor & laus sit sine fine perennis.

AD L. L. H. P. VIRVM
doctiss.

IN OBITV CONIVGIS

mea pugnare.

Q Vam mirè humanis diuina potentia rebus
Imperet inuigilans, & quam quis credere possit
Cuncta regat melius, melioriq; omnia fine
Terminet, intuitu quantumuis tristia primo;
Res præter, variasq; vices & tempora mundi,
Conili-

Coniugij quoq; fata docent, domuumq; piarum
Mæstitia, & tristes vertendi in gaudia luctus.

Sæpe parens aliquis numerosæ pignora proliſ
Suspensus videt, & solertis more Philippi
Computat ad digitos, unde bis alimenta ministret:
Vnde paret uestes: quid eis à morte relinquat:
Quid viduae uxori: quanta cum dote maritum
Inueniat natae: sua quis post funera tutor
Sit soboli, uxoriq; suæ, domuiq; futurus:
Cæteraq; interdum quæ fontis acumen Adami
Suggerit inuitis etiam, quæ cardiognostes
Aſpiciens ridetq;, & ſæpius irrita reddit
Vel dicto citius, nam (quod Lamberte reçape
Testari potes expertus) vel funere acerbo
Præripit huic prolem, è multis vix una ſuperfles
Ut maneat: vel conſortem patri eripit a gro.
Nullius dein argenti aut tutoris egenam.

Sæpius ipſe pater tumulis infertur iſdem,
Et genio ſibi fraudato quæſita, relinquit
Heredi extero, & tanto non munere digno.
Sæpe etiam ingrato, & mentis melioris egeno.

Quanto igitur melius, ſeq; & ſua cuncta Ichouæ
Credere perpetuis precibus! permettere cuncta
Illiſ arbitrio, & curæ fidei q; paternæ:
Inq; diem veluti ſepotis viuere curis:
Et ſperare Deum, dederit qui munera vite,
Conceſſurum etiam vite que poſtulat uſus:

B

Muni-

Munificumq; patrem, qui hodie miseratus abunde
Quod satis est dederit, tantundem, aut plura daturū
Cras quoq; prout placeat, nobisq; sit utile. quod si
Idem etiam uxorem à nobis natosq; reposcat,
Hac, qua lege dedit, qua nos & nostra tenemur,
(Ut Lamberte tua te nunc viduauit Aleida:
Dilectis me filiolis iam terq; quaterq;
Ut nunc, quamq; diu volet hos superesse Ichouæ,
Quinq; mihi grauida nouies, quæ gratia Christi est,
Tres nati, nataq; due de matre supersim)
Aut grauiore etiam nos pressos mole fatiget;
In lachrymis ipsis, cordisq; dolore cruentí
Velle patri parere Deo, & bene nosse, quod ipse
Omnia sic curet, sic temperet omnia, pondus
Ne superet vires: quodq; ipsa aduersa piorum
Cogantur cuncta illorum seruire saluti.
Cum nihil ille pijs finat euenire malorum,
Vnde bonum non ipse queat, cum complacet, apte
Elicere, & quasuis mutare in gaudia curas,
Aut hic aut superos inter. quis plura requirat?
Sed quoniam hæc Lamberte tenes me reclius ipso,
Et facis; haud opus est, ut plura prioribus addam.
Cesso igitur, teq; iniicio commendo Ichouæ,
Cum Sara, totaq; domo, quo antistite fretus
His ne cede malis, sed contra animosior insit,
Donec te æterna vistoria fronde coronet.

IN

IN SVVM PRECATIONVM VARIA-
rum hinc inde collectum Libellum.

Quae breuis est penetrat sublime precatio cœlum.

Christus & ipse breues imperat esse preces.

Sed sine mente sonos idem improbat ille, precesq;

Ex animo & frasto fundere corde iubet.

Quod si tale tibi cor sit; lingua absq; precari

Vel gemitu poteris lacrymulisq; Deum.

Nam cui cuncta patent, qui pectoris intima cernit,

Non eget indicijs admonituq; tuo.

Si non sit; chalybe hic opus est, qui in corde pyriten,

Scintillæ ut latices egerat ille, terat.

Atq; id sepe quidem, nihil unus proderit ictus.

Nec fomes semper siccus & aptus erit.

Illa igitur quo rite pares, his utere mecum,

Si libet, aut istis da meliora: licet.

Psalmographosq; imitare sacros, quibus arte precan-

Aut prior aut melior nullus in orbe fuit. (d)

Sic scintilla silens tibi iustum excrescit in ignem.

Quo tibi placabis vel sine voce Deum.

LYCHNVS ARDEN S CHRISTO
comparatus.

Lux mundi est Christus, sed non breuis ista fugaxq;

Sed que viuificum dat sine fine iubar.

Est tamen & Lychnus Christi morientis imago,

Sive illum ex cera sive aliunde pares.

B 2

ille

Ille ut enim, tibi dum seruit, consumitur ipse;
Sic quoq; vult Christus, ne moriare, mori.
Hoc igitur quoties lychnis utere memento, ut
Fiat hic igniculus magna lucerna tibi.

IN CYGNVM IOHANNIS
VVEIDNERI, VIRI

doctissimi.

M^Agna avis & grauis est innato pondere cygnus,
Sed nisu & penna præpete ad astra volat.
Vox alas animat vel in ipsa morte canora,
Cantor enim est cygnus funeris ipse sui.
Vitæ eadem nostræ ratio est. mens ardua sursum
Nititur, arrectas vox animatq; manus.
Ima tamen venter terrena mole grauatus
Cum desiderijs appetit usque suis.
Hic opus hic labor est super aseuadere ad auras:
Hic opus est alis astrice cygne tuis.
Cygnus is est Christus, qui nobis funere in ipso
Prorsus olorinum præcinit ore melos.
Flaminis hic almi nos tollit ad æthera pennis,
Et graue quod fuerat mox leue reddit onus.
Huc ergo euecti tandem, hic quod cæpimus aſma
Pergemus lœta voce sonare Deo.
O utinam properis mihi lux hæc ingruat alis,
Omnia dum pessum prorsus in orbe ruunt.
Hæc meditor VVeidnere tui doctissime Oloris
Dum nisum, & cygni ruminor aſma mei.

Si me-

203
Si meditaris idem, en mentis cognatio nostræ
Sit quanta, in veræ pignus amiciciæ!

IN AVREOLVM DE CRVCE ET CON-
SOLATIONE LIBELLVM è Gallico
se interprete Germanicum.

Non sine lacrymulis scripsi hæc, & scripta proba-
Nunc quoq; multoties quæ repetita probo. (ui,
Sed vires parendi absunt. pigri instar aselli
Stat caro. stat nimius carnis amator Adam.
Idq; extra iactum teli. quid fecerit ille
Vndiq; telorum saucius imbre miser?
Viuifica ó nostras cœlesti ardore medullas
Mi Deus, & socors ejce corde gelu.
Sic pia non tantum scribam: sed dissona quæ iam
Est, fiet scriptis consona vita pijs.
In me hic nulla boni vel gutta minuta, nisi à te
Desfluat, ó omnis fons & origo boni.

PRO SERENITATE COELI, FRVGVM
MATVRITATI & MESSI INSTAN-
TI necessaria. PRECATIO
Anno 1587.

Trisitis hiems elapsa fuit, quia defuit orbi
Panis in innumeris, ó Deus alme, locis,
Muneribus nunc terra tuis stat rursus amicta,
Ex oculis adimit quam numerosa seges.

B 3

Spes

Spes etiam agricolas iam pridem leta beavit,
Et minuit diræ sonica flagra famis.
At nunc dum prope mebis adest, vaga nubila riuos
Fundunt, & nimijs terra madescit aquis.
Terra madescit aquis haud tantum: ast agmen inun-
Cœliflœ passim iam sata mergit aquæ. (dans)
Procumbunt spicæ segetum, culmo indita grana
Marcent, & radix humida solis egent,
Scilicet irritant nostra istam crima pœnam,
Regnans in media luxuriesq; fame.
Discimus hinc ô alme parens nihil esse, hominumq;
Te sine posse operas, vim, studiumq; nihil.
Te magnam retrahente manum, subito omnia pessum,
Que pridem usq; adeo prompta fuere, ruine.
Care parens, æterne Deus, miserere precantum.
Nobiscum haud summo iure furenter age:
Retrahe iam minitans cœlesti ex arce flagellum,
Muneribusq; tuis nos sine quoq; frui
Ut decet & par est. tu turpem reprime luxum,
Cui comes est veluti debita poena fames.
Reprime cœlestes, quos dudum depluis, imbræ:
Elice & è nostris lacrymulas oculis :
Lacrymulas animi afficti mentisq; cruorem,
Quis deploremus crima nostra tibi.
Hic fuerit melior, nobisq; salubrior imber,
Qui cito cœlestes, te duce, siflet aquas.

PRO

294

PRO ANNI 87 MESSE
OPTATISS. ET VBERRIMA,
Gratiarum actio.

O Deus alme parens, omnis bonitatis origo,
Quis tibi pro pietate tua, rex summe, tuisq;
Muneribus dignas possit persoluere grates?
Mirari satis ex animo quis possit amorem
In nos magne tuum? qui quamuis munere simus
Indigni tanto, praua ipsa à stirpe maliq; et
Crimina criminibus cumulemus, diraçq; poenit,
Supplicia, in flammis merito soluenda gehennæ:
Tu tamen esse bonus non desinis. Omnia pridem
Prædictæ mala astrologi præsentibus annis:
Atq; etiam sero nuper cum vere tenellas
Vrebat segetes astu: cum tu prece motus,
Misisti è cœlo pluuias, quibus illico vires
Læta seges, floremq; suum rediuiua recepit.
Post paullo aßiduo tellus velut imbre natabat,
Spem messis cohibens omnem, spicisq; nouellis
Pene ortum ante parans obitum. iam sole sereno
Aura calet, segetesq; suo bene percoquunt astu,
Aura fauens, miscensq; operis etefia slabra
Insontis Boreæ, fessis optata colonis,
Ardores minuendo acres messoribus atris.
Quis etiam Luna ipsa fauet, dum lumina nocti
Orbe dat impleto, et vetat indulgere sopori

B 4

Agri-

Agricolas, aliosq; æstiuo tempore segnes,
Et bruma claudente solumq; salumq; rigore,
Confugere assuetos aliena ad prandia fucos.
Quoniam etiam nucleis fagos corylosq; tenellis
Nutare aspicias, quercusq; ostendere glandes,
Quæ passim porcis et apri sua pabula præbent.
Exsuperant messe audi quoque vota coloni.
Deniq; quocunq; hic oculos aut vertimus illuc,
Admiranda tui monumenta fauoris ubiq;
Conspicimus, totoq; ideo tibi pectori grates
Dicimus, oramusq; simul ne semper abutiri
Muneribus nos magne tuis patiaris, et illis
Indignos nosmet sic reddere: quin potius tu
Nos sine fine regas diuini flaminis aura,
Ut quicquid loquimur, facimus, meditamur, id omne
Sit placitum gratumq; tibi. tibi gloria soli.

IN AVARVM ID OLOLATRAM.

Tò δέρυελόν ζε οὐδὲ εἴη εἰς δοτώλαδον.

Acto. 8.

CUr opibus male corrasis lataris Auare,
Quas potius lacrymis prosequere miser?
Tantas inter opes quod inops cruciaris habendi
Plura fame, et pereant ne male parta, metu.
Sed male parta tamen male dilabentur, erunt;
Xenias magna tibi misericordia magna tuis.

ME-

MEDICAMENTVM

Panchrestum.

- Sermo Dei cunctis est pharmacon utile noxis,
 Sermo Dei ignaros erudiſſe potest.
 Sermo Dei dubios certificare potest.
 Sermo Dei errantes vera docere potest.
 Sermo Dei infirmos fortificare potest.
 Sermo Dei gelidis corda fouere potest.
 Sermo Dei tristes exhilarare potest.
 Sermo Dei letos continuuisse potest.
 Sermo Dei segnes exſtimulare potest.
 Sermo Dei Satanae frangere tela potest.
 Sermo Dei tumuli clauſtra aperire potest.
 Sermo Dei exanimes viuificare potest.
 Sermo Dei cæli pandere regna potest.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

hodceporica.

- Elde Deo, ſis verè humilis, prodeſſe cuiuiss,
 Si licet, & nulli fit nocuiſſe labor.
 Sedulus in proprijs, alijs aliena relinque,
 Prudenterq; fides cui fit habenda vide.
 Multa audi, dic pauca, tace abdita, diſce minorē
 Parcere, maiori cedere, ferre parem.
 Sobrius, & vigil, & verax ſimul eſſe memento,
 Promptus amare bonos, & tolerare malos.
 Inprimis reuerere Dcūm, qui cernit & audie
 Omnia, quem peccans fallere nemo potest.

P 5

Hoc

Hoc faciens, poteris florentes, ut decet, annos,
Immò æcum in medijs tutò agitare Getis.

IN VIPERAM EX NAZIANZ.
Vipera numne paris? pario. tolera ergo tua ante
Quod genitrix mortens te partitura tulit.

IN HABRECHTV M.
O Miser, ó intus tibimet male confie. numquid
Te euassis: putas ideo, phantasma secutus
Quod proprij cerebri, tibimet blandiris, ex ultro
Quod plaudat tibi plebs, mendax quam fascinat um-
Et fucum facit ignare cui futile plectrum, (br4)
Et vani sine mente soni, sine corde loquelæ.
Fallaris ó, fallisq; tibi si hæc somnia fingis.
Te Deus absoluat nisi temet iudice, numquam
Purus eris sceleris: non, te licet omnibus undis
Abluat Oceanus: non, te si totius orbis
Absoluant homines. Iudex tuuus ergo deinceps,
Plus de corde tuo, quam tu tibi, credito nulli.

MARE HVIVS VITÆ.
Æ Ruminas mare designat dubiosq; labores,
In quibus attingunt littora tuta pij.
Merguntur simulatores pietatis ex hostes
Cum socijs, telis, vijs, dolisq; suis.
Testis erit rubris Pharaon miser obrutus undis,
Littora dum Mosen turba secuta tenet.
In medijs nunc gaude etiam grex parue procellis,
Æ quora, sed Christo qui duce, vasta tenes.
Sed

206

Sed tu cum rasisq; tuis crudisq; tyrannis
Corruitur breui, perfide Papa, time.
Effuso toties per te ebria terra cruore
Ulterius numquid talia monstra ferat?

AD SEIPSVM & CHRISTVM.

O Re crepas Christum: Christum te dicis amare.
Sed crucis ad Christi nomen mane tremis.
Quid faceres morti addictus flammarum inter & undas?
Aut viuus gelida iam tumulandus humo?
Quod toties Gallos, Belgas, fortisq; Britannos
Passos, in media scis cecinisse nece.
An tibi delicias, mundanaq; gaudia Christus
Spondebat, cum pars illius esse gregis
Inciperes olim haud credo. crucis ergo quid umbra
Vsq; adeo trepidum te miserande facit?
Delicias nescit Christus, sed tempora spinis
Cingitur, & clavos quis fodiaris habet.
His sine si Christum exoptes umbraticus; erras,
Hoc quasi gestamen qui sibi semper habet,
Quo sine conspicitur nusquam, aut feso obuius offerte.
Hunc ergo inuentum si retinere paras;
Cum Christo excepto rigidas simul accipe spinas.
Si spinas horres; die bene Christe uale.
Mens prompta est, infirma caro, dulcissime Iesu.
Me miserum firma flaminis igne tui.
Ne super impositum vincat mei robora moles.
Scilicet a te uno hoc non aliunde venit.

ODE

ODE VERNACULA

Ex dicto Hiobi 24.

Qui dicit regi, ô nequam; ô improbe, ingenuis. Qui
non accipit personam principum, neq; agnoscitur
nobilis præ tenui: nam opus manuum eius sunt
omnes. Momento moriuntur, & media nocte
commouentur populus ac prætereunt: & AMO-
VETVR FORTIS SINE MANV.

Im Thon/ Ein veste burg.

EIn starker Gott ist vnser Gott/
Darß keiner wehr noch waffen/
Wenn er den seinen hilft aus nott/
Und will Tyrannen straffen.
Auch jhn nicht hindern kan
Sterck/ List/ Rosß vnd Mans/
Der Teuffel auch nicht/
Wiewol er satyr drumb sicht/
Muß ers doch lassen bleiben.
Ein Mensch wenn er sich rechen wil/
Muß er viel wunders machen:
Zusamen bringen Kriegsleut viels/
Wehr/ gschütz vnd andre Sachen.
Besorgen noch darbey/
Das er nicht sey frey/
Für macht oder list
Damit der Feind gerüst/
Er muß auf beides wagen.

Also

Also iss aber nicht gethan
Vmb Gott vnd seine Kriege.
Er darff durchaus gar keine Manz/
Kein wehr zu seinem Siege.
Auch ihn nichts hindern kan/
Wenn er sehet an/
Felt alles dahin.
Wer dorfft anschauen jhn/
Der nicht bald würde verzeret?
Auch darff er sich besorgen nicht
Für jemands gwalt odr rencken.
Sein anblick alle macht zerbricht/
Kan alle list bald trencken.
Keins wagends er bedarff.
Sein pfeil ist so scharff/
So mechtig sein handt
Sich streckt in alle Lände.
Die wird gewiß oblichen.
Odr wenn er ja Kriegsleut wil han/
Widr Pharaons geleichen:
So müssen als bald auff die han/
Frösch/ Mücken/ Kefer/ schleichen.
Es können auch die Leuf/
Heuschrecken vnd Meuse/
Gott's Kriegsleut wol sein/
Mit grossem schmerz vnd pein
Herodis vnd seins hauffens.

Damit

Damit beweist HERR Zebaoth

Das er seir Feind nichts achte/
In dem er mit jhn treibt sein spott/
Vnd hont jhrn pracht vnd machte.
Drumb poche nicht so frech/
O Herodis gschlechte/
Las sinken den muth/
Er kompt dir nicht zu gut.
Gott wird das Feldt behalten.

So lang der dir zu wider ist/

Welchs wert ohn alle massen/
Hilfft dich kein bunde/ kein gele/ kein liss/
Du wirfts wol bleiben lassen.
Vnd wenn nu kumpf dein zeit/
Die zwar nicht ißt weiu/
Gans plöcklich er dich
Wird sturken wunderlich.
Du wirfst es Gott nicht wehren.

Darzu ist auch bereitet dir/

Das Hellisch fevr ohn ende/
Das dich wird quälen für vnd für/
O wehe das grosse elende/
Welches dir lindern kan/
Kein Pfaff/ Weib noch Man/
Kein Abläß auch nicht/
Kein Mesß noch ander gedicht.
Da musstu ewig brennen.

Frisch

Frisch aber auff du kleiner hauff/
 So Gott recht dient vnd ehret/
 Erheb dem herk gen Himmel nauff/
 Da dir dem hulff bescheret.
 Ob du wol wirst geplagt/
 Getreten / verjagt/
 Verzweifle doch nicht/
 Gar nahe ist Gottes gericht/
 Der wirdts ihn redlich zalen.
 Und ob du wol nicht sanst verstehn/
 Und solsts auch nicht verfehen/
 Wies werd mit solcher hulff augehn
 Darnach wir vns umbsehen/
 Gleich wie ein Lämmlein zart/
 Welchs viel Wölffe gar hart
 Anschmauben mit zorn/
 Doch iss noch vnuerlorn.
 Laß Gott allein hie sorgen.
 Siehe garnicht auff die grosse mache/
 Und anzall unser Feinde/
 Wie Elisej Diener dacht/
 Da er sein leidt beweinte.
 Sonder auff Gott allein/
 Und sein himlisch gmein
 Der Engelen schar
 Hab acht in aller gefahr/
 Wer kan den haussen zelen?

Gottes

Gott's Almache noch ist unverkritis/
Gott's Weisheit vnuersehret.
Der auch sein Feind vormalz gestürkt/
Vnd ihrn trus hat gewehret.
Derselb Gott auch noch lebt/
Vnd stets oben schwebt/
Ohn wandel er ist/
Ohn mittel selbst gerüst.
Er wird sein Feind wol finden.
Vnd ob du wels/ o kleine Herdt/
Nicht bleibest vngeplaget:
So frew dich doch/ es iss wol werdet/
Des Himmels frewd sich nahet.
Die dir nicht mag entstehn/
Nach ihr du dich sehne.
Sünd/ Teuffel/ vnd Tode
Christ überwunden hate.
Tregt dich in seinen henden.
Daraus dich niemandt reissen kan/
Wenn auch die Welt zergienge.
Drumb jm allein hang dafser an/
Es muß dir gwiß gelingen.
Er kan alls was er will/
Sein krafft ist ohn ziel/
Ohn lügen sein Mund/
Ihm traw aus herken grunde.
Vnd sprich mit frewden AMEN.

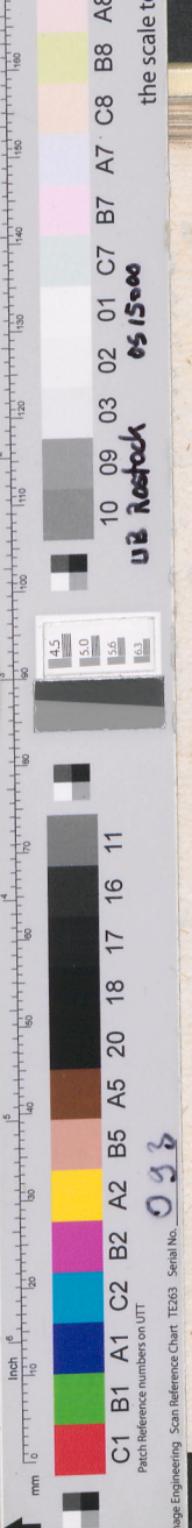
F I N I S.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

[http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1671162560/phys_0039](http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1671162560/phys_0039)

Frisch aber auff du kleiner ha
So Gott recht dient vni
Erheb dem herz gen Hi
Da dir dein hülff besch
Ob du wol wirst gepla
Getreten / verjagt/
Verzweifle doch nicht/
Gar nahe ist Gottes ge
Der wirdts ihn redlich
Vnd ob du wol nicht sanft v
Vnd solsts auch nicht v
Wies werd mit solcher
Darnach wir vns vmb
Gleich wie ein' Lämmlein
Welchs viel Wölffe ga
Anschauben mit zorn/
Doch iss noch vnuerlor
Läß Gott allein hie sorg
Siehe garnicht auff die grosse
Vnd anzall vnser Feind
Wie Elisej Diener da
Da er sein leidt beweint
Sonder auff Gott alle
Vnd sein Himmelisch gne
Der Engelen schar
Hab acht in aller gefahr
Wer kan den haussen z

202